

Празникът отмина!

През цялата 2019 година Българската академия на науките имаше повод да се обърне за равностметка към историята си, защото навърши 150 години. Списание „Природа“ също посвети няколко материала на юбилея – както на постиженията от миналото (главно в природните науки), така и на проблемите в настоящето.

Юбилеят имаше отклик - преди всичко в научните среди, но и сред цялото общество. Академията е най-старата от модерните български институции, тя носи със себе си онзи култ към знанието и образованието, който някога запали искрата на духовното Възраждане, а днес – макар и твърде променен – до голяма степен е определящ за мястото и перспективите на нашата нация в света.

Своеобразен апофеоз на юбилейните мероприятия, които се точеха през цялата година, бе тържественият концерт в НДК на 12 октомври – точно 150 години след онази паметна сбирка в къщата на Варвара хаджи Велева в

Браила, където е приет уставът на Българското книжовно дружество и за пръв председател е избран 30-годишният Марин Дринов. Времето е било наситено - в края на същата година е създаден БРЦК, който повежда нацията по пътя на организираната борба за освобождаване, а две години по-късно е създадена и Екзар-

хията, която не просто възстановява църквата, но и вкарва българите в политиката на Османската империя и в интригите на Източния въпрос.

И все пак академията е първа, макар и по-късно да остава настрана от вихъра и страстите на „комитетското десетилетие“, което завършва с раждането на третата българска държава. Книжовното дружество върши огромна работа за приобщаването на българите към знанията и културата на модерното време. Понякога тази мисия е била неразбрана от революционерите или от политиците, но в крайна сметка делото им е общо. И не случайно сградата на БАН е точно на парламента.

А спектакълът в НДК пренесе и частца от ентузиазма на Възраждането – сценка от „Хъшове“ бе странна, но и по своему интригуваща добавка към официалните речи и симфоничната музика, защото напомни за началото. А равностметката бе дадена в официалните речи.

Акаг. Юлиан Ревалски Председател на БАН

Отношенията **наука – политическа власт – общество** в дългата история на БАН са били различни. Понякога по-толерантни, друг път твърде усложнени, защото това са отношения, разпнати между мисията и конюктурата, между свободната творческа воля и идеологията, между идеалните цели на науката и рационалното приложение на нейните

резултати. Със сигурност, обаче, бихме могли да твърдим, че тези отношения са неоспорим индикатор за духовен разцвет или за ценностна криза. Затова за нас е изключително важно да поддържаме утвърдения през годините статут на Академията като **авторитетен и независим научен, духовен и експертен център**.

Понастоящем БАН продължава да е най-големият и най-ефективен научен център в България, осигуряващ повече от половината научна продукция на страната, видима в световните бази от данни.

Румен Радев Президент на Република България

Преди 150 години нашите предци създадоха Българското книжовно дружество, водени от своята благородна кауза да основат едно „средоточие на българските интелектуални сили“, което да изведе народа ни по пътя на „истинната цивилизация и напредък“. Тази морална сила и далновидност на българската интелиген-

ция от онова време ...това всъщност е здравият генетичен код на БАН.

А там, където няма силно образование, където не се развива водеща наука и то добре финансирана, не може да има и силна икономика.. Ето защо днес, век и половина след учредяването на БАН, България продължава да се нуждае от своята Академия.... Защото успехът и бъдещето принадлежат на онези, които разширяват своите хоризонти, които успяват да съзрат в предизвикателствата нови възможности.

Красимир Вълчев Министър на образованието и науката

Историята на БАН не може да се опише с няколко думи, защото с нея се асоциира историята на Третата българска държава... Днес най-важната дума е свързаност. Трябва да работим заедно, свързани в партньорство и това се

опитваме да направим през последните години. В период сме на мащабни трансформации и разчитаме на учените – и за климатичните предизвикателства, за лечение на опасни болести, както и да съхраним националната ни идентичност в глобализиращия се свят. Разчитаме като държава и общество на БАН, трябва да намерим по-добрите инструменти да взаимодействаме.